

AZ ÁG. H. EV.
MISSZIÓ-
EGYESÜLET
HIVATALOS
KÖZLÖNYE.

MISSZIÓI LAPOK

Megjel. havonta
Előfizetési ára:
1 évre 1 pengő
Postatakarékpzt
számlia 17.270 sz

ALAPITOTTA: SCHOLTZ ÖDÖN ESPERES.

Felelős szerkesztő és felelős kiadó: NÉMETH KÁROLY.

A Missziói Lapok szerkesztősége: Lébény, Moson m — Kiadóhivatal: Kispest, Thököly-út 18.

Az Ige kőszálként megáll.

„Boldogok, akik hallgatják az Istennek beszédét, és megtartják azt.”
Lukács 11, 28.

Isten beszéde a Bibliában van megírva. A teljes Írás, úgy az Ószövetség, mint az Újszövetség, a két Szövetségnek minden könyve Istentől ihletett. Azt jelenti ez, hogy a Biblia a Szentháromság mindegyik személyének, az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek műve, magán hordja mindegyik Isteni Személynek pecsétjét s a Biblia által mindhárom Isteni Személy munkálkodik abban, aki Isten beszédét hallgatja. Ezért boldogok, akik ezt a beszédet hallgatják. Az embernek nem az a kötelessége a Bibliával szemben, hogy abból kiválogassa azt, ami inyére van, hanem hogy elfogadja Istentől mindazt, amit a Bibliában adni akar, engedelmeskedjék mindannak, amit Isten tőle követel és szeresse Istent, aki hozzá a Bibliában szól.

Aki a Bibliára támaszkodik, aki meghallgatja, amit az Isten neki személyszerint üzen, az megtapasztalja ezt a nagy boldogságot és örömet. Mert meggyőződik arról, hogy az Isten nemcsak megvilágosítja és vezérli az Ige által, hanem arról is, hogy Isten megsegíti azokat, akik neki szolgálnak, gondot visel róluk és Mindenható Istennek bizonyítja magát. Az Ige erőt és bátorságot ad. Az Ige bölcsé tesz. Az Ige megtanít arra, hogy különbséget tudjunk tenni igazság és

hazugság, emberi balvélemény és isteni egyenesség és őszinteség között.

Úgy az egyeseknek, mint a népeknek és az emberiségnek élete tisztább, határozottabb és egyszerűbb lenne, hogyha a keresztyénység valóban az Igéből táplálkozna, hogyha a keresztyének nagyobb odaadással, hűséggel és szorgalmasabban olvasnák a Bibliát. Ennek a földi hiábavaló életnek nyomorúságait egészen más lélekkel viselné az emberiség, hogyha napról napra meritene az „élő vizek forrásából” és nem ásna magának „repedezett kútakat, amelyek nem tartják a vizet”. A különféle tanításoknak forgandó szele nem hajtaná őket hol erre, hol arra; hanem megállnának a maguk lábán. A rettegés és a gyávaság eltűnne a szívekből s az ördög nem tudná az embereket felhasználni minden gonoszságra. Mert az ördögnek leghatalmasabb fegyvere az emberi szív gyávasága és félelme.

Hogyha az emberek elmerülnének a Biblia olvasásába, akkor fellángolna szívükben a vágy és az akarat Isten országának építésére és terjesztésére ebben a világban és tudnának hozni legalább annyi áldozatot Isten uralmának és királyságának érdekében, amennyit meghoznak most a romlás, a pusztítás és a züllés növeléséért. Nem hinnék el, hogy életerejük növekedik azáltal, ha Istentől elpártolnak

és Isten parancsait lábbal tiporják. Nem hinnének azoknak, akik őket a hittől el akarják tántorítani. Ahogyan minden bajnak oka az, hogy az ember elszakadt Istentől, éppen úgy az Istentől való elszakadásnak oka az, hogy az ember nem szívleli meg Isten beszédét.

Hogyha ugyanannyi ember napról-napra ugyanannyi időt fordítana a Biblia olvasására, amennyit fordítanak napról-napra a világban a napilapok olvasására, bizony más képe lenne a világnak. Hogyha ugyanannyi hallgatója lenne napról-napra az Igének, ahány hallgatója van a rádióknak, akkor más-ként élnének az emberek és a népek. Hogyha ugyanannyian szemlélnék napról-napra Isten csodálatos munkáit, ahányan nézik a mozi, akkor az embereknek egészen más felfogása lenne a világról, a világ eseményeiről s a maguk szerepéről a világban, mint most.

Biblia-olvasó emberekre van szüksége ennek a nyomorult világnak. És egyikünk se a másikatól várja, hogy majd az áll be Biblia-olvasónak. Mindegyikünk legelső-sorban önmagunk legyünk olvasói és megtartói az Igének. Ne védekezzünk azzal, hogy nem érünk rá. Ez nem igaz. Ha jól utánanézzünk, hogy mivel töltöttük el a napot, minden nap megállapíthatjuk, hogy jutott volna nem pár perc, hanem egy félóra vagy egy óra is a Biblia olvasására anélkül, hogy bármi igazán fontos teendőnket el kellett volna másnapra halasztanunk.

A Biblia olvasásához nem kell külön szakképzettség. A Biblia éppen úgy való a legegyszerűbb, mint a legmagasabb képzettségű embernek, éppen úgy a teológusnak, papnak és tanítónak, mint a szegény özvegyasszonynak és az iskolásgyermeknek kezébe.

A külmisziói munka módszerei.

(Folytatás.)

Ügyszólván kezdettől fogva együtt járt az evangélizációval az iskolai oktatás. Ez egyrészt azért volt szükséges, hogy benszülőtt lelkészek képeztesse ki, másrészt pedig azért, hogy a lelkeket előkészítse az evangélium befogadására. Az iskoláztatás a dolog természetéből kifolyólag egészen más a Távolkelet civilizáltabb népei közt, mint az elmaradottabb fajoknál. A misziói iskolák és főiskolák a Keleten még akkor is nagy hatással voltak az emberek gondolkodására, hogyha megtérések nem következtek be.

Indiában igen nagy hatást tett a miszió nevelési munkája a magasabb kasztokra azáltal, hogy az alacsonyabb kasztok lelki és testi színvonalát emelte. A kasztrendszer a kereszténységnek legnagyobb ellensége és olyan mélyen gyökerezik az indiaiak lelkében, hogy még a kereszténység elfogadása után is maradnak előítéletek. Délindianában, ahol a kasztrendszer a legerősebb, a római

katolikusok külön gyülekezeteket szerveznek a kasztok és a kasztnélküliek számára.

Az iskola révén jutnak be a miszionáriusok a családba. Az iskola révén szoros kapcsolatok szövődnek a tanító és tanítványai között, amelyek később is lehetőséget nyújtanak a keresztyén igehirdetésnek.

Az iskolák új feladatokat róttak a miszionáriusokra, akiknek sok esetben nem volt erre különleges képesítésük. Segédtanítókat kellett kiképezni a benszülöttek közül, meg kellett állapítani a tantervet, dönteni kellett abban a nehéz és fontos kérdésben, hogy az indiai és kínai klasszikus írók milyen helyet foglaljanak el az oktatásban, mely tárgyakat tanítsanak a tanulók anyanyelvén s mekkora szerep jusson az európai nyelveknek, főként az angolnak. Idővel az állam is belenyúlt a misziói iskolák szervezetébe és tanítási rendszerébe; némelyek hibáztatták a misziói iskolák.

nál, hogy a tanulókat kiszakítja népi, vallásos és társadalmi környezetükből. A missziók általában együtt működnek a kormányokkal s az utóbbiak készséggel elismerik a missziói iskolák kiválóságát. Különösen Japánban és Kínában nagyon bevált az internátusi rendszer nemcsak a missziói iskolák, hanem az állami iskolák tanulóinak részére is.

Az elmaradt civilizációjú népek között szintén fontos az iskoláztatás. Az egyik legelső és legfontosabb missziói feladat a benszülőttek nyelvének írásba

foglalása, a nyelvtan összeállítása, az írás és a nyomtatás. A csendesóceáni szigeteken központi iskolákat állítottak fel, hajókon gyűjtötték össze a szigetekről a tanulókat és időnként vakációra hazaszállították őket. Afrikában az iskolák szoktatták rá a benszülőtteket a letelepedett életre s megtanították őket különböző mesterségekre. Az afrikaiak általában örömmel fogadták az iskolákat és a törzsfőnökök számos esetben kérték a missziók iskolák felállítására.

A Lipcsei Misszió 50 éves Keletafrikai munkája.

(Küchler Márton előadása Lipcsében, 1943. május 24-én.)

Magától értetődően kezdettől fogva súlyt helyezett a misszió a krisztusi szeretet gyakorlására, a betegek ápolására, a szegények gondozására. Ennek a szeretetmunkának természetes és a misszionáriusok részéről örömmel üdvözölt következménye és fejleménye volt, hogy 1902-ben dr. Plötze személyében megjelent az első missziói orvos annak a rendkívül áldásos munkának végzésére, amely az ő és utódai idejében egyre nagyobb méreteket öltött. Hamarosan jöttek utána a diakonisszák és a betegápoló nővérek, akik odaadó buzgósággal és felelősségtudatos tetterővel, nem lankadó szeretettel és örvendő szolgálatkészséggel igen áldott munkateret találtak.

Kelet-Afrikai misszióink történetében korszakot jelent dr. von Schwartz missziói igazgató látogatása 1903-ban, 10 évvel a munka megkezdése után. Ő esztendő telt el talajvizsgálattal és a szántóföld előkészítésével; másik öt esztendő az első, gondos vetési munkálatokkal; Istennek a pogányságtól kiharcolt ültetvényén sokat ígérően sarjadtok a kikelt, fiatal vetés. Most az első alapos felülvizsgálatra és a munkásokkal való tanácskozássra került a sor. A záró tanácskozáson szépszámu csapat gyűlt az igazgató köré: 13 misszionárius, 1 orvos, 1 tanító és 2 főleg az építkezéseknél foglalkoztatott missziói munkás.

Elérkezett az ideje annak, hogy a kialakuló félben levő lutheránus egyháznak gyülekezeti alkotmány készüljön és az afrikai keresztények soraiból olyan gyülekezeti szervek alakíttassanak, amelyek az egészséges, fejlődésképes afrikai gyülekezeti életben hasonló szolgálatot tudnak végezni lehetőleg úgy, hogy

a lelkipásztori vezetésben a kezdeményező erőből minél több az afrikaiakra háramoljon. Így alakult ki a presbiteri tisztség olyan formában, amely a fiatal gyülekezeti testnek erős, jó tartást biztosító gerince lett s a tagok és erők játékanak gazdag teret és széleskörű lehetőségeket nyújtott. Ez a gyülekezeti rendtartás évtizedekig bevált; a gyülekezetek későbbi, bámulatos növekedésével még akkor is számolt, amikor a viszonyok az egész országban gyökeresen megváltoztak. Isten, a te utad szentséges!

Az isteni vezérlés különös kegyelme volt az is, hogy misszióink azokban az esztendőknél olyan sokáig nyújthatta csendességben az evangéliomot. A civilizáció rohama még nem jutott el a Kilimandzsaroi; azt a területet még nem tárták fel az európai telepesek és ültetvényesek; az izlám, amely később oda is eljutott, még nem érintette a népet. Abban a jelentésben, amelyet von Schwartz igazgató hazautaztában írt a missziói kollégiumnak, még ez a mondat áll: Nagyon valószínűtlen, hogy vasúti épülne a Kilimandzsaroi, mert semmi kilátás sincs arra, hogy csak a fenntartási és üzemi költségeket is behozná! Igaz, hogy valóban csak 9 évvel később, 1912-ben történt meg az Új-mosiig kiépített pálya ünnepélyes megnyitása és üzembevétele, ez azonban csak a pontot tette egy már évekkel azelőtt megkezdődött hangos és lármás fejlődés után. Fehér telepesek özönlenek be. Majdnem minden rendelkezésre álló földet farmroknak, vállalkozóknak és gazdasági szövetkezeteknek juttatnak. A dzsagga, meru és pare törzsek eredetileg visszavonultan élő népe egyre szűkebb térre

szorul össze. Nagy a kereslet munkaerők után, a bérek és az élelmiszerárak növekednek. A bennszülöttek gondolkodásmódja is átalakuláson megy keresztül. A vasút végállomásán, Új-mosiban, később, mikor a vasút Aruságig kiépül más-hol is, kereskedelmi gócpontok keletkeznek. A bennszülöttek látóhatárán feltűnik a város nagy vonzóerejével és sok embert felszív. Egyidejűleg jelentkezik a missziói területen az izlám és hatalmas vallási ellenféllel lesz. Csak most látszik meg egész terjedelmében a csendes idők áldása, amikor az evangéliom begyőke-rezhetett a szívekbe. A gyülekezetek erőteljesen növekedtek. A munka második évtizedében a keresztyének száma 254-ről 3700-ra szökik fel. A civilizáció dagadó hullámain a fiatal egyház hajója gyorsan, nagyon gyorsan szalad; a felelős misszionáriusok kormányosi tudásával szemben a legnagyobb követelményeket állítja fel a helyzet. A templomokat kibővítik, újakat építenek, egyik imaház a másik után épül, egyre több iskolát alapítanak. Hatalmas kibontakozás az evangéliom életerejére alatt!

Ekkor kitör a világháború és egészen új helyzetet teremt. Isten, a te utad szentséges! A gondok, bajok és megrázkódtatások nem maradnak el, de az Úr jóságos és kegyelmes keze láthatóan működik a mezőn és távoltartja a szét-esést és jóváhozhatatlan károkat. Legkeményebb a visszalökés ott, ahol a munka még a kezdet állapotában van és nincsenek megerősödött gyülekezetek. Így Iramba fensíkján és a Pare hegység déli részén, ahol a misszionáriusok nem maradhattak meg s a taní-

tóknak és a diakónusoknak is hosszabb ideig meg volt tiltva a működés. Itt az izlam elárastja a tájakat és gátlás nélkül kihasználja azt a zűrzavart, amely a lakosságban támadt, amikor a Lettow-Vorbeck alatt hősiessen harcoló védőse-reg a sokszoros fölényben levő ellenség elöl hátrálva végül is kénytelen a gyar-mat északi részét és vele a mi missziói területünket kiüríteni. Amikor az angolok megérkeztek, megszűnik az ottmaradt misszionáriusaink sorsa felett táplált bénító bizonytalanság, mert az ellenséges főparancsnok kijelenti: „A misszionáriusok ellen nem viselek háborút.“ Az Úr kegyelméből még négy esztendeig folytathatják igezolgálatukat, míg nem a háború keserű bevége-zésével és a bosszúszomjas versaillesi dik-tátummal 1920 augusztusában mégis be-következik német misszionáriusaink erő-szakos eltávolítása. De még ezeknek az ítéletidőknek viharában sem veszi le ró-lunk a kezét az Úr; hanem szemmellát-hatóan megmutatja gondviselését. Még csak rövid időre sem maradt a munka-mező misszionáriusi erők nélkül. A balti német Blumert és Eisenschmidtet nem utasítják ki és nemnémet lutheránus hittestvérek sietnek segítségünkre; első-sorban azonban megállják a próbát a vezető afrikai keresztyének. Az evangé-liumhoz ragaszkodó gyülekezetek nem-csak megtartják állományukat, hanem még szaporítják is. Csak a szívünk mé-lyét átjáró hálával tehetünk bizonytságot tekintettel a megtartásnak és a segít-ségnek azokra az esztendeire: Isten, a te utad szentséges!

(Folytatjuk.)

A külmissziói helyzete.

Írta: Freytag Walter.

(Prot. Rundschau.)

A külmisszió világhelyzete három vonással megrajzolható. Az első ami szembeötlik a külmisszió nehézségei. Nehézséggel küzd a misszionáló egyház, amelynek megszakadt a munkamezővel a kapcsolata. A német misszióknak, eltekintve a bulgáriai örmények és mohamedánok közt folyó kisebb munká-tól, semmiféle összeköttetése sincs munkamezőivel. A legtöbb esetben csak véletlenül kapunk híreket. De a német misszió e tekintetben nem áll egymagában. A finn, a dán, a norvég, a hol-

land és a francia keresztyénség is egészen el van zárva missziói munkaterü-leitől. A svédek tavaly kilenc misszio-náriust tudtak csak kiküldeni, a sváj-ciak is csak igen keveset; ez mutatja, hogy ezeknek az országoknak a keresz-tyénsége is csak súlyos nehézségek közt tud kapcsolatot fenntartani. Ha azokat a területeket is beleszámítjuk, amelyekkel az angolszász keresztyénség ves-zette el kapcsolatait, akkor hozzávető-lesen azt mondhatjuk, hogy mindent összevéve akkora terület van elszakítva

a hazájától, amekkorán a háború előtt körülbelül tízezer misszionárius, vagyis valamennyi evangélikus misszionáriusnak több mint egyharmada dolgozott. Igaz, hogy a hazai keresztyénség mindenhol munkában áll. Minden ország, ahonnan valamiképpen hírt kapunk, a missziói adományok gyarapodását jelenti. De a kezek meg vannak kötve.

Ehhez járul a misszionáriusok nehéz helyzete. Az utolsó összehámlás szerint, amelyet az 1942 szeptember 1-i híryanag alapján készítettek, kitűnt, hogy a német misszionáriusok, missziói nővérek és misszionárius-feleségek közül 339 internálva volt, 262 repatriáltott vagy a háború miatt volt kénytelen hazatérni és 138 volt odakünn szolgálat lehetőség nélkül. Ezekben a számokban mennyi nehéz életsors van elbujtatva. Egyetlenegy ember sem volt odakünn, akire ne lett volna igen nagy szükség a gyülekezetek szolgálatában. Akik pedig még munkában állnak, és pedig nemcsak a németek, többnyire túlhosszú tropikus munkanapok terhét hordozzák magukra hagyatottan, a betevő falatért aggódva s hozzá még a háborús idők minden különleges bajával megterhelten. A liebenzelli misszionáriusok kénytelenek voltak bennszülött segítőmunkásikat elbocsátani, mert még a legszükségesebbet sem tudták nekik megadni. Az Alliansz-Kínai-Misszió magában a tavalyi esztendőben három állomásának teljes elpusztításáról és két másik állomás kirablásáról kapott hírt.

Mindezekhez még a missziói gyülekezetek külső és belső nehézségei. Tudomásunk van az afrikai missziói egyházaknak, különösen az Aranyparton, Togóban és Kamerunban, anyagi nehézségeiről. A kivitel megcsappanásával sok egyházttag elszegényedett és munkanélkülivé lett. Kamerunban és Kelet-afrikában a keresztesre jelentkezők sokszor az előtt a komoly kérdés előtt állnak, hogy megkeresztelkedhetnek-e, mert nem tudják, hogy miből fizessenek egyházi járulékot. Különösen nagy a nyomorúság Kínában, a tömegnyomor, a menekültek, a járványok és az éhség országában. — Eppen olyan súlyos, vagy még súlyosabb a belső nehézség. A misszionárius nélkül maradt, vagy misszionáriusokban szegény egyházaknak és gyülekezeteknek ebben a felzaklatott időben hirtelen maguknak kell az útjukat megtalálni. Vannak híreink azokról a zavaros viszonyokról, amelyek hamarosan a német misszionáriusok kitelepi-

tése után Szumatra szigetén, a Rainai Misszió batak egyházában, számszerűleg az evangélikus misszió legnagyobb missziói egyházában elharapóztak. Ebből kitűnik, hogy bizonytalan vezetés mellett a kísértések országában milyen könnyen lehet a helyes útról letévedni. Régi kérdések bukkannak fel, új jelszavak elködösítik a helyzetet, és a vezetésben kipróbált egészséges erőket a konjunktúra-nagyságok háttérbe szorítják. Kamerunban egy igen erős mozgalom elakad a misszionáriusok eltávovozása miatt. A pogányság, amelyről már azt gondoltuk, hogy kimult, megint felüti a fejét. A keresztyéneknek még egészen újkeletű kis csoportja kénytelen maga megtalálni az utat sokféle nehézség és szenvedés közepette.

Azonban a külmisszió helyzetét vizsgálva nemcsak nehézségekről és bajokról beszélhetünk. A hírek ugyan gyéren érkeznek, de mégis elegendők ahhoz, hogy egészen világosan meglássunk egy másik vonalat is: A külmisszió a háború ellenére továbbfejlődik. Sokfelé mutatkoznak a kitartás szívós erői. Meg kell említenünk mindenek előtt azt a valóban egyetemes jellegű segítő munkát, amellyel különböző országok egyházai sokféle összefonódottságban anyagilag támogatják azokat a missziói egyházakat, amelyek el vannak zárva a küldő ország támogatott erejétől. Nem tudunk olyan esetről, hogy valamelyik missziói munkamezőt azért kellett volna feladni, mert hiányzott a fenntartásához az anyagi eszköz. Amit a finn misszió a szovjet betörés után írt: „Még mielőtt misszionáriusaink nehéz helyzetéről részletes tudomásunk lett volna, már a segítség is megérkezett,” csak egy példa a sok közül Mandzsukoi munkájukról a dánok azt jelentik, hogy az ottani misszionáriusaitak a földi javakkal bizony nem bőségesen megáldott ottani gyülekezetek támogatják. Ugyanonnan jelentik, hogy egy bibliai tanfolyamra a maguk költségén 800 kilométer távolságról is voltak résztvevők. Az afrikai Kongóból egy svéd misszió azt jelenti, hogy az úrvacsora-jogosult bennszülött egyházttagok száma 1935-től 1942-ig 18.500-ról 40.000-re emelkedett.

Legcsodálatosabb a német misszió nagy részének fennmaradása. Az 1942. szeptember 1-i állapot szerint a német missziói szövetségben tömörült társulatok 528 misszionáriusa, misszionáriusnéja és missziói nővére szabadon dolgozhatott, 83 pedig térbelileg ugyan korlátozva, de

mégis közvetlenül a missziói gyülekezet szolgálatában. Három háborús esztendő múltán tehát a német misszionáriusoknak még mindig majdnem két ötöde állított munkában. Azóta a számok valamivel kedvezőtlenebbek lettek, de lényegesen nem tolódtak el. Sok misszió tesz jelentést a bennszülött munkások hűségéről. Ezek a hűséges munkások részint fizetés nélkül, részint csekély fizetésért dolgoznak. A Berlii Misszió Délafrikából azt jelenti, hogy ott a bennszülött lelkészek kezdeményezésére új iskolák és külső állomások létesültek. A Neukircheneri Misszió az afrikai Kenyában van egy kis keresztyén csapata s az idegen misszionáriusok csodálkozásukat fejezik ki a bennszülött presbiterek szellemi ereje, a gyülekezetek bibliai megalapozottsága és eleven missziói lendülete felett. A Bázeli Misszió egyik indiai gyülekezete 1942. januárjában egy bizonyoságtevő hetet rendezett, s ennek folyamán a gyülekezetnek több mint száz tagja csoportokba osztva 64 faluba ment el, hogy az evangéliomot hirdesse. A Liebenzelleri Misszió azt jelenti Kínából, hogy az egyik állomás területén az utolsó év leforgása alatt 614 keresztesítés volt, olyan szám, amilyen ennek a misszióknak a történetében 40 esztendő alatt nem fordult elő. Dacára a sokféle fentebb említett nehézségeknek, Afrikából is helyenként bámulatosan magas keresztesítési számokat jelentenek. Egyszerűen tévny, hogy a külmisszió a háború ellenére is folyik.

A harmadik, s legnevezetesebb vonás, amelyet a misszió helyzetében látunk az, hogy a misszió nemcsak a háború ellenére, hanem a háború által halad tovább. Ez mutatkozik először is a belső növekedés vonalán. Nyugat- és Keletafrikában, az előző háborútól elütően, a német misszionáriusok eltávolítása óta a bennszülött lelkészek száma növekedik. A fiatal egyházak több felelősséget éreznek és vállalnak. Ezzel hitéletük is elmélyül. Az Északnémet Misszió munkamezejéhez tartozó ewe-egyház a gazda-

sági krízisből előállott bevételi hiányát eddig nem tapasztalt összegekre rugó önkéntes adományokból jórészt pótolta. Vannak értesüléseink arról, hogy új lelképásztori és missziói munkák indultak meg. A Bázeli Misszió az Aranyparti (Afrika) egyházban a női munka terén mutathat fel új kezdeményezéseket. Keletafrikából különböző egyházakról azt halljuk, hogy olyan tájakra hatolnak be misszióilag, ahova még eddig soha sem értek el. Indiában a Gossner-féle és a Breklumi Misszió kénytelen volt a háború miatt teljesen önállósulni. Holland-Indiából a japánok bevonulása után hónapokig semmit sem hallottunk. Mult év végén jött a hír, hogy az ottani munka Kagawa barátainak vezetése alatt folytatódik. Ez annyit jelent, hogy a még ottlevő misszionáriusok tovább dolgozhatnak s hogy a munkáért japán keresztyének felelősséget vállaltak.

A munka nemcsak mélységben, hanem térben is gyarapszik. Ez több helyen is észlelhető, de sehol sem olyan mértékben, mint Kínában. Ennek az óriási területnek a nyugati része a háború előtt majdnem teljesen elzárt volt, most pedig igen erős missziói mozgalomnak a területévé lett. Az odaköltözött keresztyének és missziói főiskolák karöltve azokkal a felekezeti közti szervezetekkel, amelyek szociális és evangelizációs szolgálatuk központjait oda helyezték át, végzik ezt a missziói munkát. Tavaly Kínában négy millió Biblia és bibliai rész kelt el s a kereslet nagyobb volt, mintsem hogy ki lehetett volna elégíteni. Ez is azt bizonyítja, hogy a külmisszió nemcsak a háború ellenére, hanem a háború által is fejlődik.

A külmisszióknak ez a háborús helyzete emlékeztet bennünket Máté 24-re. A háború és a misszió ott is egészen közel kerül egymáshoz: „Hallanotok kell majd háborúkról és háborúk híreiről...“ és „Az Isten országának ez az evangélioma hirdettetik majd az egész világon, bizonyággal minden népnek; és akkor jő el a vég.“

Afrikában internált misszionáriusokról.

A Lipcsei Misszió munkásai Afrikában a salisbury-i, andalusiai és bavi-anspoort-i táborokban vannak internálva. Ihmels igazgató július 23-iki körleveléből vesszük ki az alábbi részleteket, amelyek rávilágítanak az internált misszionáriusok életére.

Salisburyben az internáltak csak 1 oldalas levelet írhatnak, s abban 24 sort. Újabban a sétaidőt korlátozták. *Kokel Mária* írja március 18-ikáról, hogy február 21-ikén katolikus apácáknál voltak vendégségben. „Az autózás különösen nagy élvezetet szerzett; annyi minden

szépet láttunk, mint már régen volt alkalmunk. A nővérek megmutogatták munkahelyeiket, lépcsőn fel lépcsőn le. Már egészen elszoktunk az ilyesmitől. Jól esett, hogy egyszer megint szép szobában, szépen terített (porcellán stb.) asztalnál ülhattünk. Igen hálások voltunk ezért a napért. Az ilyen kirándulás után az ember egészen más szemmel látja a hétköznapiakat. Február 28-ikán egy Hergert nevű családhoz voltam hivatalos; azelőtt nem ismertük egymást, de mégsem voltunk idegenek és hamarosan belemelegedtünk a beszélgetésbe. Jól be kellett osztanunk az időnek, hogy minden ismerőst meglátogathassunk. Az idő csak úgy repült.“ — *Jentzsch Frida* április 23-ikáról írja: „Virágvasárnapján már a második konfirmációi ünnepélyünk volt, nyolc konfirmandussal. Mennyire hálásoknak kell lennünk, hogy itt teljes békeségben ilyen szép ünnepélyben lehet részünk!“ — *Fleck* kisasszony írja április 16-ról: „Húsvét után fogok új munkámba. Egy fiatal leányt kell előkészítenem az óvónőképzőre, elméleti és gyakorlati oktatást kell neki adnom az előírt tárgyakból. Örülök neki. Egy kicsit bajos lesz, mert úgyszólván semmiféle pedagógiai stb. könyvünk sincs.“ — *Reuter Käthe* nővér a Lipcei Misszió munkásainak összejöveteleiről értesít március 12-ikéről: „Kicsiny körünkben most a „Das Wunder der Kirche“ (Tambaram) c. könyvet olvassuk, amelyet Fritze-né a Missziói Háztól (Lipce) kapott. Egészen elmerülünk munkánk régi kedves gondolatvilágába. Ezt a munkát mindig szívünkön hordozzuk.“ — *Kremz Erzsébet* nővér április 5-ikéről írt: „Egészségi állapotom jó. Mi nővérek hálások vagyunk azért a rendszeres munkáért, amit kicsiny kórházunkban végzünk. Az otthoni kórházakhoz viszonyítva bizony igen kicsiny kis kórház! Együtt dolgozunk a Bethel-nővérekkel és elhatároztuk, ha Isten is úgy akarja, hogy majd a missziói munkamezőn is ápoljuk a közösséget. Legörömeztőbb a munkában szerzett tapasztalatainkat cseréljük ki s így van miről beszélgetni az edénymosogatás és törölgetés közben. A lipceiek szombatán Schwär-rét látogatták meg s akkor visszaidéztük

emlékezetünkbe a misszió főállomásának külső állomásait.“

Andalusiából légi postával *Kosmala* misszionáriustól érkezett levél. Május 25-ikéről írja, hogy ott is megünnepelték a Lipcei Misszió afrikai munkájának 50 éves jubileumát, május 23. és 24-ikén. „Vasárnap Fritze testvér tartotta a missziói prédikációt Zsolt. 98. 1. alapján (Énekeljetek az Úrnak új éneket, mert csodadolgokat cselekedett). Habár sok meghívót küldtünk, a látogatottság közepes volt. A lipcei imaterem nem telt volna meg. Ez kevés ilyen nagy táborhoz, ha meggondoljuk, hogy a látogatók fele misszionáriusokból és lelkesekből telt ki. Délután kávé mellett jöttünk össze; meghívtuk a más missziókból való testvéreket és még más hozzánk közelállókat. Összesen hatvanan voltunk. Egészen jól sikerült... Hétfőn este előadások voltak; téma: A Kilimandzsaro és szomszéd hegységeinek missziói történetéből... Ha az ember megint annyit hall a missziói munkáról, elfogja a vágy és a szomorúság, hogy itt tétlenségre van ítélve.“ — *Fritze* misszionárius január 1-én írt: „A gyülekezetről közvetlenül semmi hírnök nincs; jólesik azonban, hogy olvashatjuk a Mambo leo című, szuaheli nyelven megjelenő lapot, amely havonta egyszer jön a táborba. Néhány konfirmandusom és ismerősöm nevét és több értékes hírt olvastam már benne. Salisburyból általában véve jó híreket hallok.“

A baviaanspoorti táborból *Krüger Gusztáv* missziói diakónus írt hosszabb levelet április 30-ikán. Krüger teológiai tanulmányokkal foglalkozik. „Mi lipceiek eddig még egészségben vagyunk. Egyébként is mindegyikünk talált magának gazdag munkateret.“

A Svéd Missziói Lapban megjelent *Magnusson* missziói diakónustól egy Madsamében írt cikk. E szerint *Magnusson*, aki a svéd Egyházi Misszió embere, a Kilimandsaroba került. Hogyha majd a kiszuaheli nyelvet jól elsajátította, a marangui tanítóképzőben fog dolgozni. Örvendetes, hogy a marangui tanítóképzőbe olyan misszionárius kerül, amelyik annak a svéd misszióinak a munkása, amelyikkel a Lipcei Misszió az indiai munkamezőn is együtt dolgozik.

Gandhi és a keresztyén misszió.

Egy amerikai evangélikus lelkész (Cornehlens Henrik, Philadelphia) 1940-ben meglátogatta Gandhit. A lelkész megkérdezte tőle, hogy mi a véleménye az indiai keresztyén missziókról. Gandhi így válaszolt:

„Sok fogyatékoságuk van és igen kevés érdemük. A misszionáriusok öntudatlanul és gyakran nem is öntudatlanul, megfosztották az indiaiakat nemzeti érzésüktől. Azokat az indiaiakat, akik befolyásuk alá kerültek, idegenekké tették a saját hazájukban s behozták a marhahúst meg a pálinkát azon az alapon, hogy „Semmi sem rossz, amit Isten teremtet”. Ráveszik az indiaiakat, hogy nadrágban járjanak és kalapot hordjanak, ahelyett, hogy megtanítanak őket Jézus tanítására. Munkájukat megfertőzi

az az igyekezetük, hogy keresztyénekké akarják tenni az embereket.“

A lelkész tiltakozott ez ellen a megítélés ellen s megkérdezte Gandhitól, hogy a keresztyén misszióknak volt-e valami haszna is. Gandhi így válaszolt:

„Igen, a misszióknak nevelési és orvosi munkája nagy haszonnal járt. De megint csak azt kell mondanom, hogy ezeket a munkákat is térítési eszközül használták fel. Jézus üzenete nem szorul prédikálásra, hanem azt a gyakorlatban kell átültetni az életbe. Ha bemelegyek egy kertbe, a rózsza nem kiált rám, hogy ő rózsza, hanem megtölti a kertet illatával. Az illatáról azonnal észreveszem, hogy abban a kertben rózsafa van. Ilyennek kellene lennie a keresztyén misszionáriusnak is. Ném prédikálni, hanem élni.“

Kimutatás

a Magyarországi Evangélikus Misszióegyesület pénztárába 1943. évi július 23-tól augusztus 22-ig beérkezett összegekről.

Tagdíjak: 1942—43-ra: Benczur Mátyásné Nyiregyháza 2 (2) P. — 1943-ra: Wlachovszky András Pityvaros 2, Molnár Gyula Bakonyszombathely 3 (1), Kun Gyula Budapest 2, Kazány Vilmosné Felsőgöd 2, Kende Kirchnopf Gusztáv Nyáregyháza 3 (1), Neustadt István Budapest 3 (1) P.

Adományok: Borcsiczky Károly Pest-szentlőrinc 12, Lébényből Baranyai Mária 2, „Erzsike“ 2, Neustadt István Budapest 2, Budapest Deák-tér 2.42 P.

Gyermekszövetség: Bélyegért: Komádi 3.20, Bakonyszombathely 23.41 P.

Perselygyűjtés: Rajka 28.13, Oroszvár 11.73, Molnár Gyula Bakonyszombathely 8.59, Imaközösség Celldömölk 15,

Budapest, 1943. augusztus 22.

Csekkszám: 16.188.

Az Úr áldó kegyelme legyen velünk!

Németh Károly Lébény 13, Nyáregyházai lelk. hiv. 5.60 P.

Kunos Jenő kínai missziójára: özv. Lackner Ferencné Miskolc 20, (Gyámin-tézetnek 20), Vásárhelyi Dezsőné 3, Zalán Frigyes Aszód 10, Kertész Lajosné Várpalota 2, „Bethesda“ Kassa 27, Szent István Marga 6, Sággy Jenő Balaton-szárszó 3, Mályusz Tibor Kispeszt 5, „Atom“ Mezőnagymihály 8, Diósgyőrvasgyári lelk. hiv. 15.48 P.

Rokonnépek missziójára: Sággy Jenő 3 P.

Missziói székházra: Péteri Sarolta Léva 3, Rimár Jenő 10 P.

Lipcei misszióra: Rajka 2, Oroszvár 0.80 P.

Használt bélyeg eladásából Rimár Jenő útján 10 P. Használt bélyeget küldött a ceglédi lelkészi hivatal.

Rimár Jenő
pénztáros.

IV., Fóthi-út 22.